

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcy i Administracyi: Lwów, ul. Słowackiego 1. 3, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 7.

Taktyka naszych Władz politycznych wobec sprawy powstania nowych rafinerij w Galicyi. — Ruch wiertniczy w Galicyi. — Z krajów naftowych. — Korespondencya. — Statystyka przemysłu naftowego i woskowego w Galicyi w roku 1906 w porównaniu z rokiem 1905. — Produkcya ropy w Galicyi. — Pertraktacje w przemyśle naftowym. — Kronika.

Taktyka naszych Władz politycznych wobec sprawy powstania nowych rafinerij w Galicyi.

W chwili, kiedy się po kraju rozchodzą hasła, nawołujące do popierania i należytego wyposażenia przemysłu krajowego, w chwili, kiedy te słowa „przemysł krajowy“ są na ustach każdego, kiedy je czytamy na szpalcie każdej gazety, spotykamy się z nimi w sprawozdaniach wiecowych — słowem, kiedy są wszędzie, gdzie jest mowa o ustaleniu bytu ekonomicznego kraju — jeden przemysł naftowy nie może się rozwinąć jak powinien, a to nie tyle dla przyczyn związanych z naturą tego tak zawilego przemysłu, ile z powodu tego, że miarodajne czynniki powołane do popierania interesów przemysłu naftowego, skutek zupełnie mylnej i tendencyjnej interpretacyi zadań, które ten przemysł ma spełnić — ustawicznie tamują naturalny jego rozwój.

Mamy tu na myśli sprawę udzielania ze strony starostw koncesyj na rafinerje nafty.

Jest rzeczą ogólnie wiadomą, że jednym z powodów bardzo ciężkiego przesilenia, przez które przechodził nasz przemysł naftowy

w ostatnich 2 latach, był prócz braku należytej organizacyi — brak odpowiednich rafinerij krajowych. Producenci ropy nie posiadający dostatecznej ilości własnych fabryk, rozporządzający natomiast ogromną produkcją surowca — nie mieli wobec braku pomieszczenia możności wywalczenia sobie dobrej ceny; mając bowiem do czynienia z ropą, której, gdy wybuchać zaczyna, już zatrzymać nie można — byli zadowoleni, że im rafinerje austriackie i węgierskie wogóle produkt zabierają i że w ten sposób uzyskują miejsce dla nowej produkeyi.

Rafinerje zabierały produkt, wyśrubowały ceny rafinowanej nafty i wszystkich ubocznych produktów (benzyna, oleje smarowe, parafina etc.), stworzyły wielki interes eksportowy — zarabiały krocie — a producent surowca ponoszący całe wprost nieobliczalne ryzyko głębokich, bo do 1.200 mtr. dochodzących wierceń — kontentować się musiał ceną, która nie pokrywała nawet własnych kosztów.

Ztąd ten niezwyklej objaw, że pomimo niebyłego dotychczas bogactwa pokładów ropy, producent jeden za drugim musiał bankrutować, podczas gdy rafinerje wywoziły za bezcen produkt, rozszerzając swe fabryki,

budując nowe, ciągnąc w ten sposób kosztem producenta ogromne zyski.

Nasuwa się tu naturalnie każdemu pytanie, dlaczego producenci polscy nie zdołali się także na własne rafinerie i dlaczego nie weszli sami w posiadanie tej broni, którą ich zwalczali rafinerzy?

I tu odpowiedzieć trzeba, że nie brakło ze strony producentów usiłowań do uzyskania własnych rafinerij i że nie jedna firma kopalniana nie żałowała kosztów — niestety jednak miarodajne czynniki, a tymi są starostwa względnie Namiestnictwo, zwlekały z reguły z wydawaniem koncesyj tak długo, aż najważniejszy czas do budowania, jakim był okres obecnego kartelu rafineryjnego, minął.

Wobec bowiem kończącego się w kwietniu b. r. kartelu rafinerów nowa fabryka tylko o tyle liczyć może na odpowiedni kontyngent w nowym ewentualnie zawiązanym mającym kartelu, o ile istnieć będzie w chwili rokowań kartelowych.

Nasuwa się tu każdemu znowu pytanie, dlaczego Władze polityczne przeciągały sprawę udzielania koncesyj na rafinerie, skoro przecież wiedzieć musiały, jakie z tej opieszałości wynikną dla producentów i kraju szkody?

Na to pytanie istotnie trudno jest odpowiedzieć.

Bo wątpimy, czy Władze, od których zależy udzielenie koncesyj na budowę fabryki, zdają sobie same jasno sprawę z ujemnych skutków tej polityki — czy wiedzą, że doprowadziły do tego, że dzisiaj na zawsze punkt ciężkości przemysłu rafineryjnego przemieścił się poza granice Galicji z wielką, wprost nieobliczalną szkodą dla ekonomicznego rozwoju kraju.

A jednak producenci czynili, co mogli, aby przekonać koła miarodajne, że stanowisko przez nich w sprawie nowych rafinerij zajęte, jest fałszywe. Pouczali Władzę, czy to przez artykuły w dziennikach, czy to w drodze deputacji do Władz miarodajnych, bądź też w formie memoriału wystosowanego we wrześniu z. r. przez Krajowe Towarzystwo naftowe do p. Namiestnika.

W tym memoriale, przy którym się za-

trzymamy na chwilę przemawia do p. Namiestnika reprezentacya całego przemysłu naftowego, zwracając jego uwagę na fakt, że podczas, gdy w Galicji Namiestnictwo nie dopuszcza do powstania nowej rafinerji, z tym większym pośpiechem powstają nowe fabryki w północnych Węgrzech, t. j. na tym obszarze, który dotychczas jeszcze był i jest rynkiem zbytu dla nafty wyrabianej w Galicji. Memoriał zastanawia się dalej nad szkodliwymi skutkami dzisiejszego kartelu, którego cała polityka polega na obniżaniu ceny ropy i zabezpieczeniu sobie swego kontyngentu przez usunięcie konkurenta i zwraca uwagę, że jeżeli się rozechodzi o trudność, któraby z chwilą wybudowania w kraju nowych fabryk powstała dla przyszłego kartelu, to skoro w tym nowym kartelu (jeżeli on dojdzie do skutku) będą musiały być uwzględnione nowe rafinerie powstałe i powstać mające na Węgrzech, to na tej samej podstawie musiałby sobie zapewnić kartel dać radę i z nowymi rafinerjami galicyjskimi.

„Nie chcemy“ — kończy memoriał Gal. Kraj. Towarzystwa naftowego — „być traktowani gorzej, niż inne kraje, nie chcemy w dobrze zrozumiałym interesie własnym ponosić ofiar na rzecz Węgier i innych krajów Austrii, chcemy przeciwnie przez nowe rafinerie wzmocnić stanowisko naszych krajowych firm naftowych i pragniemy przez powstanie nowych rafinerij być mniej zależnymi od wpływów, nieraz szkodliwych, jakie rafinerie pozakrajowe na cały nasz przemysł naftowy wywierają, a natomiast przez większy wpływ własny jaki rafinerie dają, chcemy dążyć do utworzenia zdrowej organizacji, uwzględniającej jednakowo interes rafinera i producyi surowca, gdyż ta ostatnia stanowi podstawę przemysłu naftowego“.

Tyle Memoriał.

Nie odniósł on wielkiego skutku, skoro Władze nie ustawały w wynalezieniu coraz to nowych trudności, byleby nie dopuścić do koncesyj na rafinerie — i skoro doszło dzisiaj w Galicji do tego, że staranie się o koncesję na rafinerję nafty stało się synonimem niesłychanych wprost nieprawdopodobnych starań i prac przygotowawczych niepraktykowanych nigdzie w żadnym z kra-

jów koronnych Austrii (nie mówiąc już o Węgrzech, bo tam rząd ułatwia koncesyonaryszowi robotę jak może), a obliczonych jedynie na utrudnienie i odwleczenie wprowadzenia w czyn zamiaru budowy rafinerii.

Mamy przed sobą materiał postawiony nam do dyspozycyi przez jedną z najpoważniejszych krajowych firm naftowych, która z końcem roku 1905 powzięła zamiar wybudowania kosztem 3¹/₂ miliona koron rafinerii nafty.

Dla ilustracyi stosunków, wśród których nasz przemysł się rozwija, przytaczamy w chronologicznym porządku przebieg całej tej akcyi starania się o koncesyę na rafinerję.

Z końcem roku 1905 kupuje firma kosztem 50.000 koron teren na fabrykę.

W pierwszych dniach lutego 1906 roku jest firma w posiadaniu elaboratu rzeczoznawców przedstawiającego sprawę oczyszczenia wód odpływowych przyszłej fabryki; drugi elaborat dotyczy niwelacyi i zapotrzebowania wody.

Na podstawie tych elaboratów firma przygotowuje szczegółowy plan dyspozycyjny uwidoczniający dokładnie rozłożenie wszystkich w projektowanej fabryce powstać mających budynków, ich wzajemne od siebie oddalenie etc. i dołączywszy stemplowane podanie z prośbą o udzielenie koncesyi na fabrykę względnie o rozpisanie dochodzenia miejscowego w sprawie dopuszczalności projektowanej fabryki, wnosi firma wspomniane akta do dotyczącego starostwa.

Tymczasem referent szybko objaśnia, że z rafinerją nafty nie taka łatwa sprawa, wedle istniejącego bowiem przepisu muszą być dołączone do podania dokładne rysunki każdej instalacyi i każdego budynku z osobna i to w skali X do Y, każdy rysunek w 3 projekeyach. Rysunki mają zawierać dokładne uwidocznienie położenia poszczególnych maszyn, ufundamentowania i rozmiary takowych — słowem chodzi starostwu nie tylko o przedłożenie dyspozycyjnego rysunku ale o dołączenie osobnych na każdy obiekt rysunków. Wreszcie żąda starostwo, aby rysunki były przedłożone w 3 egzemplarzach.

Rozumiemy, że firma nie odrazu uwie-

rzyła w możliwość podobnych utrudnień — całkiem a całkiem niepotrzebnych bo nad szczegółami odnoszącymi się do wielkości kadzi albo sposobu ufundamentowania tej lub owej maszyny, zastanawia się budujący dopiero w czasie samej budowy, a Władzy politycznej daną jest przy dochodzeniu kolaudacyjnem możność kwestyonowania tego lub owego urządzenia. Skoro jednak tak, a nie inaczej Władza polityczna tego żąda, trzeba się poddać i firma zabrała się do wygotowania załączników, nad czem jeden inżynier i 2 rysowników pracowało przez kilka miesięcy.

Nareszcie w sierpniu r. 1906 uporała się firma z rysunkami. Do podania dołączyła około 100 (wyraźnie sto) załączników i całą tę bibliotekę zawiozła do starostwa.

Tymczasem do załatwienia podania jeszcze daleko.

Starostwo było wprawdzie już w posiadaniu odpowiednio wystosowanego podania, ale nie było komu zabrać się do sprawdzenia i do rozpatrzenia całego materiału. Starosta był na urlopie. Skoro starosta wrócił, wyjechał referent, gdy referent powrócił, pokazało się, że się na rzeczy nie zna. Firma urgowała, posyłała do starostwa to dyrektora swego, to doradcę prawnego, a uprzejma odpowiedź brzmiała zawsze jednakowo „jeszcze nie rozpatrzone, pojmuje pan, taki nawał załączników — jednak najdalej do miesiąca załatwimy“... i tak wśród ciągłego paniedobrodziejkowania mijał miesiąc za miesiącem, przyszedł święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok, aż z końcem stycznia r. 1907 doręczono adwokatowi firmy akt, który mamy przed sobą i który pozwolimy sobie pro aeternam rei memoriam zakomunikować naszym czytelnikom.

Rezolucya starostwa doręczona stronie w 5 miesięcy po wniesieniu podania opiewa:

L. 32179/06.

Do W-nych X. Y. Z.

w Z.

Oдноśnie do podania o udzielenie koncesyi przemysłowej na budowę fabryki olejów skalnych w X. oznajmiam jak następuje:

„Ponieważ projektowana fabryka ma być wybudowaną na parcelach stanowiących grunt leśny, a po myśli § 2 ustawy lasowej z dnia 3/12 Dzpp. Nr. 250 nie wolno gruntu leśnego odejmować uprawie drzewa i obracać go na inne cele, przeto należy się postarać o odnośne pozwolenie, przed którego uzyskaniem nie będzie zarządzeniem dochodzenie, przepisane w §§ 29 i 30 ustawy przemysłowej.

Po rozpatrzeniu dołączonych do podania planów i opisów okazuje się, że w pobliżu projektowanych łązienek brakuje wychodków, należałoby przeto odnośne plany uzupełnić, względnie dodatkowo je przedłożyć, jak również dołączyć obliczenie statystyczne co do projektowanych kominów fabrycznych.

Nadto należy dołączyć:

... Tu następuje wyliczenie drobnostek odnoszących się do trasy projektowanej kolei przemysłowej.

Poczem akt zauważa:

„Przedłożone tutaj plany i opisy zatrzymuje się i zarazem oznajmia, że w miarę ich zapotrzebowania mogą być ztąd wydawane w krótkiej drodze z potwierdzeniem odbioru.

Od tej rezolucyi wolno wnieść rekurs do c. k. Namiestnictwa, który podać należy do c. k. starostwa w ciągu dni 14 licząc od dnia następującego po dniu doręczenia“.

C. k. Radea Namiestnictwa X.

Strona zrozumiała, o co chodzi. Zrozumiała, że starostwo nie chcąc wziąć na siebie wobec Namiestnictwa odpowiedzialności za wydanie koncesyi na rafinerie, usiłuje skierować całą sprawę na drogę rekursu. Po 5 miesiącach trzymania podania w szufladzie wyłania się nareszcie przeszkoda.

Skoro na terenie fabrycznym rosną tu i owdzie drzewa (będzie tych rozrzuconych biednych sosen z 80 kilka) — trzeba się odwołać do ustawy lasowej i zażądać najpierw dochodzenia w sprawie wyrębu „lasu“, ale ponieważ takie załatwienie nie usprawiedliwia należyście 5 miesięcznego trzymania podania bierze się starostwo także i do krytyki przedłożonych rysunków technicznych, przy-

czem konstatuje, że „w pobliżu projektowanych łązienek brakuje wychodków, należy przeto odnośne plany uzupełnić“...

Difficile est satyram non scribere.

Efekt tej polityki, której jeden z przykładów zacytowaliśmy, jest ten, że na kilka naście podań wniesionych do starostw powstanie w Galicyi może zaledwie jedna lub dwie małe rafinerie — inne choć otrzymały w ostatnich dniach koncesye, do budowy nie wezmą się już, bo odpowiedni czas na to bezowocnie minął.

„Popierajmy przemysł krajowy“ rozbrzmiewa się po całym kraju — „kupujmy u swoich“ brzmi hasło uprzemysłowienia kraju — a tymczasem świetne c. k. Namiestnictwo potakuje głową czytając rekurs w sprawie odrzucenia przez starostwo podania o udzielenie koncesyi na ogromną fabrykę.

Ruch wiertniczy w Galicyi.

W nrze 4-tym z r. b. podaliśmy zestawienie stanu kopalń naftowych zachodniej Galicyi z początkiem roku bieżącego, dziś uzupełniamy ten wykaz datami z powiatu gorlickiego, brzozowskiego etc.

W Libuszy wierci firma Aleksander hr. Skrzyński 1 szyb głęboki obecnie 98 m.; 63 szyby w pompowaniu o głębokości 98 do 300 m. Łączna produkeya 30 cystern miesięcznie.

W Lipinkach posiada firma Stawiarski & Straszewska 1 szyb we wierceniu, obecna głębokość wynosi 280 m. i 70 szybów w pompowaniu o głębokości 120—260 metrów z łączną produkeyą 32 cystern miesięcznie. Firma Iwo Pieniążek pompuje ropę z 16 szybów o głębokości 140—250 m., produkeya bardzo nieznaczna wynosi przeszło cysternę miesięcznie. Firma W. Stawiarski & Wacław Pieniążek wiercenie zastanowiła, pompuje natomiast ropę z 8 szybów o łącznej produkeyi przeszło $\frac{1}{4}$ wagona miesięcznie. Firma W. Stawiarski & Ska ograniczyła również ruch swej kopalni „na Jurusikowem“ do pompowania 5 szybów, głębokich 200 do 350 m., z łączną produkeyą $\frac{1}{2}$ cysterny miesięcznie. „Na księżem polu“ dają 3 szyby,

będące w pompowaniu około $\frac{1}{2}$ cysterny miesięcznie, z głębokości 200—250 m.

W Klimkówee posiada Karpackie Towarzystwo 8 szybów w pompowaniu; produkcya nieznaczną, wiercenie na razie wstrzymane.

W Głębokiem wierci „Sańocka Spka Hyliński, Wrześniowski i Ska“ 1 szyb obecnie głęboki 195 m.

W Wojtowej pompuje firma Stawiarski & Straszewska ropę w 16 szybach, głębokich 100—200 m., ogólna produkcya miesięczna przeszła 2 cysterny.

Firma Stanisław Szurek & Ska pompuje ropę w 10 szybach, lecz produkcya bardzo niska. „Niemiecko-Galiczyjskie Akcyjny Towarzystwo naftowe“ posiada tu 4 szyby w pompowaniu (150—200 m.), lecz produkcya nie przekracza 1 cysterny miesięcznie. Również w 4 szybach pompuje ropę firma J. Nebenzahl z Gorlic, produkcya jednak bardzo mała. Spadkobiercy po Aronie Teitelbaumie posiadają 5 szybów w pompowaniu (130 do 180 m. głęb.), produkcya nieznaczną.

W Pagorzynie wierci Niemiecko-Gal. Akcyjny Towarzystwo naftowe 3 szyby, mianowicie nr. 1 100 m., nr. 3 570 m., nr. 4 430 m., 2 szyby w pompowaniu w głębokości 330—430 m., miesięczna produkcya wynosi 6 cystern.

W Siarach na kopalni firmy Leopold Schimmer & K. Kostialowa są trzy szyby w pompowaniu (370—453 m.), produkcya około 2 cysterny miesięcznie. Firma M. Sienkiewiczowa pompuje ropę z 1 szybu (302 m.) produkcya około $\frac{1}{2}$ cysterny miesięcznie.

W Sękowej posiada ta sama firma 11 szybów, produkcya prawie żadna, głębokość 200—420 m. Firma Dobrowolski & Schimmer ma 3 szyby w pompowaniu (230 do 310 m.), produkcya również bardzo nieznaczną.

W Ropiey rukiej firma Holender, Langsam & Parneš pompuje ropę w 9 szybach (210—300 m.), produkcya około 2 cysterny miesięcznie. M. Sienkiewiczowa posiada tu 4 szyby głębokie 200—300 metrów o nieznaczącej produkcji.

W Męcynie wielkiej wierci Kar-

packie Towarzystwo 1 szyb, obecnie głęboki 890 m.

W Krygu i Kobylance wierci Karpackie Towarzystwo 2 szyby, z których jeden ma obecnie 850 m., drugi 583 m.; prócz tego pompuje się ropę z 48 szybów, głębokich 250—750 m., produkcya miesięczna dochodzi do 25 cystern. W Krygu posiada również firma Bracia Fanto & Ska 19 szybów w pompowaniu o łącznej produkcji 6 cystern miesięcznie. W Kobylance pompuje firma Henryk Laporte 31 szybów o głębokości 500—700 m.; miesięczna produkcya wynosi 20 cystern. Firma W. Stawiarski & W. Pieniążek posiada 8 szybów w pompowaniu (500—600 m. głęb.) o łącznej produkcji $2\frac{1}{2}$ cysterny miesięcznie.

W Krościenku niżnem wierci firma W. H. Mac Garvey 2 szyby, 412 i 540 metrów głębokie i pompuje ropę z 19 szybów, o łącznej produkcji 50 cystern miesięcznie.

W Dominikowicach ma firma Henryk Laporte jeden szyb we wierceniu (500 m. głęb.), a 13 szybów w pompowaniu; miesięczna produkcya wynosi około $5\frac{1}{2}$ cystern.

W Żminicy posiada Gal. Karpackie Towarzystwo naftowe 6 szybów w pompowaniu o łącznej produkcji około 20 cystern miesięcznie z głębokości 250—560 metrów. W kwietniu zostanie rozpoczęte wiercenie 1 szybu.

W Turzempolu pompuje ta sama firma ropę z 9 szybów, osiągając miesięczną produkcję około 17 cystern. Głębokość szybów wynosi 400—600 m.

W Brzozowie został ruch kopalni towarzystwa „Beskid“, posiadającego 6 szybów o głębokości 150—350 m. od dłuższego czasu wstrzymany.

W Ropiance wierci firma dr. Wiktor Goldschmidt 2 szyby, z tych nr. 16 obecnie 340 m., nr. 17 przeszła 350 m. głęboki; w pompowaniu 3 szyby, głębokie 440—500 metrów. Łączna produkcya całej kopalni wynosi 15 cystern miesięcznie. Na kopalni firmy Izak Reich z Dukli o 2 szybach tymczasowo ruch wstrzymany.

W Starej wsi wiercenie na razie wstrzymane; firma Wyganowski & Ska pom-

puje ropę z 4 szybów głębokich 180 m., 320 m., 350 m. i 400 m. Produkcya miesięczna wynosi przeszło 2 cysterny. Charakterystycznym dla tej miejscowości jest, iż ropa występuje tu, choć w małej ilości, już w 6 metrze od góry.

W Grabownicy starzeńskiej ograniczyło Karpackie Towarzystwo również ruch kopalni do pompowania ropy z 9 szybów, głębokich 450—700 m.; miesięczna produkcya wynosi 8 cystern.

Z krajów naftowych.

Rosya.

O położeniu przemysłu naftowego w Baku w r. 1906 pisze Torgowo-Prom. Gazeta, organ ministerstwa skarbu, co następuje:

Produkcya ropy głównych obszarów naftowych półwyspu apszerońskiego wynosiła w grudniu r. ub. 45,600.000 pudów; jest to najwyższa cyfra jaką osiągnąć zdołano od pamiętnej katastrofy w jesieni r. 1905. Za cały rok 1906 przedstawia się produkcya następująco: styczeń 34,200.000 pudów, luty 31,100.000 pud., marzec 38,700.000 pudów, kwiecień 41,500.000 pud., maj 42,100.000 pudów. Widoczny jest zatem stały wzrost produkcji. Z końcem czerwca wybuchły na kopalniach lokalne strejki, trwające do pierwszych dni września; z tego względu widzimy obniżenie się produkcji mianowicie w czerwcu 38,500.000 pud., w lipcu 22,700.000 pudów, w sierpniu 26,400.000 pudów, we wrześniu 39,900.000 pud.; w następnych trzech miesiącach produkcya ponownie się podniosła, mianowicie w październiku 43,900.000 pud., w listopadzie 41,500.000 pudów, w grudniu 45,600.000 pud. Produkcya roczna wynosiła zatem 446,100.000 pudów. Wzrost cyfry szybów produktywnych i ilości odwierconych sążni, jak również zmniejszenie się ilości szybów zastanowionych, wskazują dokładnie na stałe ożywienie się ruchu wiertniczego. Ujemnie na dalszy wzrost produkcji mogłyby wpłynąć tylko ponowne strejki i rozruchy. Spodziewają się, że przy normalnej, nieprzerwanej pracy, w ciągu roku produkcya miesięczna podniesie się do 50,000.000 pudów.

W okresie od r. 1901 do r. 1904 wynosiła wydajność miesięczna normalnie przeszło 50 milionów pudów. Ważną kwestyą dla przemysłu naftowego w Rosyi jest, jaki popyt panuje obecnie na rynkach naftowych i jak się ukształtuje zbyt rosyjskich produktów naftowych. Nafta rosyjska utraciła znaczną część zagranicznych rynków zbytu. Galicya, Rumunia, a w pierwszym rządzie Ameryka wykorzystwały krytyczne położenie i wyparły rosyjskie firmy eksportowe z ich pozycyi. Eksport rosyjskich produktów naftowych zagranicę skierowany jest prawie wyłącznie przez dwa porty, przez Batum i Noworosyjsk. Znacznego obniżenia doznał wywóz rosyjskich produktów naftowych przez Batum; wynosił on w 11 miesiącach lat ubiegłych: w r. 1904 69,400.000 pudów, w roku 1905 35,000.000 pud., a w r. 1906 24,000.000 pudów. Podobnie i eksport przez Noworosyjsk w 9 miesiącach lat poprzednich wykazuje obniżenie, mianowicie w roku 1904 18,100.000 pudów, w r. 1905 10,400.000 pud. i w r. 1906 3,200.000 pudów. Do obniżenia się eksportu via Batum przyczyniło się również wstrzymanie pracy w fabrykach skrzyń w Batumie. Brakło materiału do opakowania dla wysyłek na rynki wschodnie; prócz tego jeszcze robotnicy portowi w Batum wzbierali się ładować przychodzące do portu parowce. Nader ujemnie na eksport oddziaływała również bezczynność rurociągu i linii kolejowej z Baku do Batumu. W latach 1903 i 1904 w okresie największego rozkwitu rosyjskiego eksportu dochodziła miesięczna ekspedycya przez Batum do 7, a nawet 9 milionów pudów (marzec 1903), podczas gdy w roku ubiegłym wynosiła ona przeciętnie zaledwie 2 miliony pudów. Najrozmaitsze okoliczności oddziaływały niekorzystnie na rynek bakiński, zostało jednak wykazaniem, że znajduje się tam jeszcze nafta w ilości dostatecznej, i należy dla jej zbytu szukać nowych obszarów. Podczas gdy dawniej eksportowano zagranicę 72 do 75 milionów pudów produktów naftowych, wynosi wywóz dzisiaj zaledwie 24—26 milionów pudów. Pozostaje zatem jeszcze 50 milionów pudów, co przy obliczeniu produkcji nafty w Baku musi być uwzględnionem. Co się

tyczy zbytu płynnego paliwa na rynkach rosyjskich, to najsilniej przedstawiał się wywóz odpadków w kierunku Astrachania w okresie nawigacyjnym r. 1902, w którym przetransportowano 321 milionów pudów; z ilości tej spławiono Wołgą z Astrachania 307,600.000 pudów. Korzyści techniczne opalania odpadkami i niska ich cena przyczyniły się do tego, iż przemysł w krótkim czasie zaczął je stosować i większość kolei żelaznych, fabryk, przedsiębiorstw przemysłowych i cała flota na Wołdze przeszła na opalanie odpadkami. Z czasem dotarło płynne paliwo aż na wybrzeża morza bałtyckiego, rugując węgiel angielski. Podrożenie odpadków w roku 1906 było powodem, iż zbyt płynnego paliwa nie tylko nie doznał dalszego rozwoju, ale przeciwnie popyt stale się obniżał. Już w jesieni r. 1905 po znanej katastrofie w Baku notowano ceny niezwykle wysokie (33—36 kop. w Baku), tak, że odbiorcy byli zmuszeni przejść na opał drzewem, węglem lub torfem. W pierwszym rządzie zaprzestano opalania odpadkami koleje (linie południowo-wschodnie, Rjazań-Ural, Moskwa-Kazań, Moskwa-Kijów-Woroneż, Moskwa-Kursk, Moskwa-Windawa-Rybińsk), następnie całe wybrzeże morza bałtyckiego i znaczna część moskiewskiego okręgu fabrycznego. Następnie zaprowadziły opalanie drzewem okręgi położone w górnym biegu Wołgi i żegluga na Wołdze. Na rosyjskich rynkach nastąpiło obniżenie się zbytu o 70—80 milionów pudów. Podczas gdy dawniej ekspedyowano do Astrachania przeszło 3,000.000 pudów, wynosił obecnie zbyt nie więcej jak 220—230 milionów pudów. Ekspedycya odpadków z Astrachania w górę biegu Wołgi wynosiła w r. 1903 236,600.000 pudów, w r. 1904 270,000.000 pudów, w roku 1905 220,000.000 pudów, a w roku 1906 tylko 164,800.000 pudów. Najważniejszym zadaniem byłoby zatem obecnie odzyskać utraconych odbiorców i zdobyć ponownie zaufanie dla płynnego paliwa. Jedynym środkiem do osiągnięcia tego jest obniżenie cen odpadków, co możliwym jest tylko pod warunkiem nieprzerwanej pracy kopalń w Baku i uzupełnienia zapasów zarówno w ognisku produkcji, jak i na głównych rynkach Rosyi.

Do „Petroleum“ donoszą z Baku:

Strejk w Baku trwa na razie dalej. Charakterystycznym jest, że delegaci robotników sami przyznają, iż postulaty ich są zbyt wysokie, mimo to nie ustają w staraniach by je przeprowadzić; ma to być niejako odszkodowaniem za lata dawniejsze, gdy robotnicy bywali źle płatni. Żądania robotników są następujące: 1. 20—30% podwyższenia płacy; 2. corocznie 2—3 miesiące urlopu, przy wypłacie poborów; 3. ośmiogodzinny dzień roboczy; 4. 50—80 pre. płacy jako gratyfikacya roczna; 5. udzielanie zaliczek; 6. wypłata wynagrodzenia za czas strejku obecnego i strejków w lipcu i listopadzie; 7. usunięcie pośredników pracy i zmiana godzin uadliczbowych; 8. zamianowanie komisji rozstrzygającej przy wypowiedzeniu i wstąpieniu do pracy, przy udzielaniu gratyfikacji i dodatków; 9. wypłacenie 15—20 rubli miesięcznie pracownikom na usługę; 10. przyjęcie napowrót tych robotników, którzy odeszli podczas rozruchów sierpniowych. To są najważniejsze punkty żądań, których ogólna ilość waha się między 50 a 84. Licząc przeciętnie płace robotnicze wypłacane w ciągu roku na kopalniach na 24 milionów rubli, spełnienie głównych postulatów spowodowałoby następujące podwyżki: 1. o 4—7 milionów rubli; 2. 4—6 milionów rubli; 3. przeszło 3 mil. rb.; 4. 12—19,200.00 rb. i 5. 2—3 mil. rb. Przyczem nie uwzględniono żądania 15—20 rb. miesięcznie na usługę i powiększenia personalu przez przyjęcie robotników, którzy odeszli w sierpniu. Podwyżka wynosiłaby rocznie 25,800.000 do 38,400.000 rubli, t. j. 100—160 pre., co wymagałoby podniesienia ceny o 5—7 kop. na pudzie ropy. Ilość strejkujących robotników wynosi około 5.000; wśród znacznej części, zwłaszcza wśród robotników mahomekańskich panuje chęć podjęcia pracy, ale agitatorzy wysilają się, by do tego nie dopuścić. Na razie podjęto pracę na kopalniach Towarzystwa Kaukaskiego i Bakińskiego Towarzystwa naftowego. Robotnikom przyrzeczono gratyfikacyę w wysokości 20 pre. od płacy rocznej. Na innych kopalniach strejk trwa dalej, ale z każdym dniem silniej przejawia się chęć powrotu do pracy.

Z Rumunii donoszą nam:

Cena ropy utrzymuje się stale na poziomie fr. 4—4·20 za cetnar. Natomiast rozruchy agrarne nie pozostały bez ujemnego wpływu na ruch wiertniczy, gdyż wszystkich robotników należących do rezerwy powołano pod broń, wskutek czego musiano pracę na wielu kopalniach ograniczyć. Wskutek rozruchów cierpi również transport ropy i produktów naftowych, gdyż wszystkie linie kolejowe zajęte są przewozem wojska do miejscowości zagrożonych. Jest to dla handlu naftowego nader niekorzystnem, zwłaszcza jeśli się zważy, że silne mrozy i zawieje, tudzież brak lokomotyw nie pozwalały w ciągu zimy na regularny transport. Obecnie rozruchy ustają i spodziewać się należy, iż w najbliższym czasie ruch wiertniczy powróci do normalnych warunków.

W Tsintea otrzymała firma Drader & Ska szyb wybuchowy, którego produkeya w pierwszych dwóch dniach wyniosła 100 wagonów. W Bustenari spłonął szyb nr. 5 towarzystwa „Telega Oil“. Szczęściem obeszło się tym razem bez straty w ludziach.

Dyrekeya Towarzystwa dyskontowego S. Bleichroeder ogłasza, że towarzystwo „Bustenari“ i „Telega Oil“ względnie jego następcę prawny tow. „Sylwa“ zjednoczyć się mają w nową firmę „Concordia“. Nowe towarzystwo rozpoczęło swą czynność z dniem 1. b. m. obejmując wszystkie kopalnie i urządzenia wspomnianych dwóch firm. W najbliższym czasie zamierza nowa firma rozpocząć nader intensywne prace wiertnicze na nowo nabytych terenach. Nowych i znacznych kapitałów dostarczą dwie główne grupy akcyonaryuszy, mianowicie „Allgemeine Petroleumindustrie A.-G.“, która zapewniła sobie większość głosów w „Concordii“ i „Soc. Italo-Romana“. Zarząd główny pozostanie w ręku firm „Diskonto-Bleichroeder“ w Bukareszcie.

Rząd udzielił na pokrycie kosztów III. międzynarodowego kongresu naftowego subwencji w wysokości 180.000 fr. Udział w kongresie zgłosili z Austro-Węgier pp. prof. Załoziecki, dr. St. Bartoszewicz, prof. Zuber ze Lwowa, prof. Höfer z Leoben, dr. Stefan Freund, Jaques Kanitz z Budapesztu.

Korespondencya.

Z Tustanowie donoszą nam:

Szyb nr. 1 na kopalni „Feniks“ (dawniej „Salomon“) daje obecnie około 5 wagonów dziennie, produkeya jego w lutym wynosiła 141 cystern. Szyb „Izabella“ (firmy Spitzmann, Feuerstein & Ska) produkuje 7 do 8 wagonów dziennie. Na kopalni Gal. Spółki naftowej (Długosz-Dembowski-br. Popperowa) daje szyb nr. 2 z głębokości 1.103 metrów około 5 cystern dziennie. Produkeya Uryckiego Towarzystwa wynosi na sekeyi Schreier 12, na sekeyi Feuerstein 6 wagonów dziennie. „Litwa“ produkuje z dwóch otworów łącznie około 4 wagony dziennie, produkeya za luty wynosiła 108 wagonów. Szyb „Aba“ firmy Schutzmann & Ska daje około 5 wagonów dziennie. W szybie „Banzaj II“ otrzymano w głębokości 905 m. $\frac{1}{2}$ cysterny dziennie, nr. I wyprodukował w lutym około 30 wagonów. Karpackie Towarzystwo dowierciło się w szybie nr. 18 w głębokości 917 m. około 6 cystern dziennie. Szyb nr. I na kopalni Długosz-Łaszcz, który jak wiadomo d. 9. marca otrzymał produkeyę około 40 wagonów (1.079 m.) daje obecnie jeszcze około 20 wagonów dziennie; szyb ten dawał z pierwszego horyzontu (980 m.) około 2 cysterny, z drugiego (1.025) około 15 cystern dziennie. Szyb „Hala“ (dr. Landes & Ska) daje około 7 cystern dziennie z 980 m. Firma D. Fanto & Ska montuje nowy szyb „na Babiecu“ w najbliższem sąsiedztwie swego zagwoźdżonego i opuszczonego szybu.

Łączna produkeya Tustanowie w lutym wynosiła 3.560 cystern, produkeya Borysławia przeszło 1.500 cystern, czyli w porównaniu z styczniem b. r. mniej o 250 cystern.

W nocy z 2. na 3. b. m. wybuchł groźny pożar w szybie „Henryk“ firmy Angerman, Macher & Ska. Szyb ten głęboki obecnie około 800 m. (9" dym.), mający już wybuchy, został doszczętnie zniszczony, zdołano uratować jedynie sąsiednie budynki pomocnicze; z ludzi nikt nie doznał uszkodzenia; przyczyna pożaru nieznana.

Statystyka

przemysłu naftowego i woskowego w Galicyi w roku 1906 w porównaniu z rokiem 1905.

Przeróbka ropy galicyjskiej w r. 1906 w porównaniu z r. 1905 w c. m.

Rafinerie	przerobiły		z tego wyprodukowały nafty			
	ropy		na wewnętrzne zapotrzebowanie		na eksport	
	1905	1906	1905	1906	1905	1906
w Galicyi i na Bukowinie (11 większych, 50 mniejszych)	2,232.802	2,151.292	802.251	830,759	411.341	450.684
w Austrii, Czechach, Ślązku i Tryeście (12 rafin.)	2,817.765	3,937.053	783.116	742.750	828.675	1,084.190
na Węgrzech i w Bosna Brod. (23 rafinerij)	1,576.756	2,224.208	784.115	879.373	362.226	173.305
Razem . . .	6,627.323	8,312.553	2,369.482	2,452.882	1,602.242	1,708.179

Handel zewnętrzny przemysłu naftowego w r. 1906 w porównaniu z r. 1905

A. Import.

Klasyfikacja produktów	Ilość w c. m.		Wartość w koronach	
	1905	1906	1905	1906
Nafta	—	26.795	—	289.836
Benzyna	—	74	—	888
Smary i oleje nierafinowane	436.946	315.484	4,434.999	3,466.399
Parafina	8.879	8.308	548.329	476.650
Razem	445.825	350.661	4,983.328	4,233.323

B. Eksport.

Klasyfikacja produktów	Ilość w c. m.		Wartość w koronach	
	1905	1906	1905	1906
Nafta	1,602.242	1,708.179	12,128.605	12,811.343
Benzyna	81.857	151.597	1,309.712	2,425.552
Smary i oleje nierafinowane	378.291	587.703	3,625.239	5,754.601
Parafina	89.904	108.907	5,689.497	6 289 156
Razem	2,152.294	2,556.386	22,753.053	27,280.652

Produkcja wosku ziemnego w Galicji w r. 1906 w por. z r. 1905 w c. m.

Miejscowość	1905	1906	Różnica w r. 1906
Boryslaw	22.602	22.050	— 552
Dźwiniacz	3.500	2.600	— 900
Starunia	2.100	2.110	—
Razem	28.202	26.750	— 1.452

Handel zewnętrzny przemysłu woskowego w r. 1906 w porównaniu z r. 1905.

Klasyfikacja produktów	I m p o r t				E k s p o r t			
	Ilość w c. m.		Wartość w Kor.		Ilość w c. m.		Wartość Kor.	
	1905	1906	1905	1906	1905	1906	1905	1906
Wosk ziemny	13	386	2.340	54.120	16.139	23.278	2,905.020	4,089.865
Cerezyzna	200	104	30.000	19.875	8 316	11.241	1,580.040	2,135.790
Razem	213	490	32.340	73.995	24.455	34.519	4,485.060	6,225.655

Powyższa tabelka nasuwa kilka uwag. O produkcji ropy mówiliśmy już w jednym z poprzednich numerów; rozpatrzmy obecnie przeróbkę ropy. Ogółem rafinerie austriacko-węgierskie w roku ubiegłym zakupiły 8,312,553

cetnarów ropy; z tego na rafinerie w Galicji przypada 25·8⁰/₀, na rafinerie w Austrii po za Galicyą 47·3⁰/₀, na węgierskie 26·9⁰/₀. W roku 1905 rafinerie galicyjskie przerobiły 33·7⁰/₀ ropy, austriackie po za Galicyą 42·5⁰/₀

i rafinerie węgierskie 23-8⁰/₀; w roku więc ubiegłym dla rafinerij galicyjskich stosunek blisko o 8⁰/₀ jest niekorzystniejszym, czyli punkt ciężkości przemysłu rafineryjnego naftowego znów w jeszcze większym stopniu przeniósł się po za granicę Galicyi. Przyczyna łatwo zrozumiała; na Węgrzech powstały nowe rafinerie, austriackie rafinerie znacznie się rozszerzyły, gdy u nas w kraju nie powstała żadna nowa rafineria, a podania na koncesye leżały przez cały czas kartelowy w biurkach starostw i namiestnictwa; tak się mści na naszym kraju niezrozumienie potrzeb przemysłu przez władze polityczne.

Konsumeya wewnętrzna nafty powiększyła się w Austro-Węgrzech o blisko 100.000

cetnarów metrycznych; o taką samą cyfrę powiększył się eksport nafty; prawie ²/₃ całego eksportu nafty przypada na rafinerie austriackie po za Galicyą; rafinerie węgierskie eksport swój zmniejszyły.

Eksport wszystkich produktów naftowych wykazuje wzrost zarówno benzyny, jak smarów i parafiny. Wartość produktów naftowych eksportowych dosięgła cyfry przeszło 27 milionów, o 4¹/₂ miliony koron więcej, niż w r. 1905.

Produkcya wosku ziemnego zmniejszyła się nieznacznie; mimo to ilość eksportowanego wosku i cerezyny wzrosła i wartość tych wywiezionych produktów przekroczyła 6 milionów koron.

Produkcya ropy w Galicyi.

styczeń 1907.

Miejscowość	Zapasy dnia 31. grud. 1906	Produkcya c. m.	Ekspedycya c. m.	Manko i zużytko- wanie na kopalni	Zapasy dnia 31. stycz. 1907
Potok	39.013	13.100	18.469	400	33.244
Rogi	44.767	4.200	6.803	2.400	39.764
Równie	1.773	939	1.078	200	1.434
Tarnawa-Wielopole-Zagórz	45.588	12.338	12.914	800	44.212
Krosno	106.427	23.550	19.704	1.800	108.473
Reszta kopalń Galicyi zach.	77.452	22.100	29.835	1.100	68.617
Razem	315.020	76.227	88.803	6.700	295.744
Boryslaw-Tustanowice	3,456.020	530.700	336.673	33.500	3,616.547
Schodnica	138.327	33.000	37.757	3.000	130.570
Urycz	103.013	12.800	29.966	1.000	84.847
Mrażnica	6.037	1.200	1.775	500	4.962
Reszta kopalń Galicyi wschod.	10.620	10.200	8.425	1.400	10.995
Razem	3,714.017	587.900	414.596	39.400	3,847.921
Łącznie	4,029.037	664.127	503.399	46.100	4,143.665

Luty 1907.

Miejscowość	Zapasy dnia 31. stycz. 1907	Produkcya	Ekspedycya	Manko i zużytko- wanie na kopalni	Zapasy dnia 28. lutego 1907
Potok	33.244	14.000	4.435	600	42.209
Rogi	39.764	5.599	33.257	900	11.206
Równie	1.434	1.100	97	300	2.137
Tarnawa-Wielopole-Zagórz	44.212	12.862	11.024	1.000	45.050
Krosno	108.473	20.200	14.079	3.500	111.094
Reszta kopalń Galicyi zach.	68.617	21.000	25.957	1.200	62.460
Razem	295.744	74.761	88.849	7.500	274.156
Borysław u. Tustanowice	3,616.547	510.200	350.996	38.000	3,737.751
Schodnica	130.570	35.000	37.146	3.000	125.424
Urycz	84.847	12.000	24.212	2.000	70.635
Mrażnica	4.962	600	1.578	400	3.584
Reszta kopalń Galicyi wschod.	10.995	9.600	9.800	1.000	9.795
Razem	3,847.921	567.400	423.732	44.400	3,947.189
Łącznie	4,143.665	642.161	512.581	51.900	4,221.345

Pertraktacje w przemyśle naftowym.

W ostatnich dniach z. m. toczyły się we Wiedniu rokowania między zastępcami austriackich i węgierskich rafinerij nafty, mające na celu załatwienie licznych punktów spornych i doprowadzenie do wzajemnego porozumienia się. Podczas ostatnich obrad w Budapeszcie wyrażono ze strony rafinerij węgierskich życzenie, by odrębnie co do ceny traktowano ropę wewnętrzną i eksportową, gdyż rafinerje węgierskie pragną obniżyć swe ryzyko przy eksporcie za granicę. Interes eksportowy bowiem, mimo znacznego wzrostu nie dał odpowiednich zysków i tylko dla tego dał się przeprowadzić, że ceny produktów ubocznych poszły w górę. W nowym układzie z producentami surowca ma być ustanowioną wyższa niż dotychczas cena minimalna na ropę przeznaczoną na cele eksportowe i wśród rafinerów węgierskich objawia

się zdaje obawa, że wskutek tego postanowienia interes eksportowy mógłby przynieść ewent. straty. Ze strony węgierskiej uczyniono propozycję, by udział ich w kontyngencie wewnętrznym obliczono wyżej niż w interesie eksportowym. W toku obrad poruszono również myśl stworzenia prowizoryum na eden rok, na wypadek gdyby nie zdołano przed upływem obecnego kartelu doprowadzić do skutku nowej organizacji kartelowej. Większość rafinerij nie objawia, jak się zdaje, na razie skłonności do rozwiązania kwestyi organizacji w tym duchu.

Między 8. a 15. b. m. toczyć się mają ponownie rokowania między rafinerami, by dojść do porozumienia w sprawie ogólnej organizacji i utworzenia centralnego biura sprzedaży, a po 15. ma być zwołany komitet mężów zaufania „Petrolei“ dla wysłuchania rezultatów konferencji rafinerów i ewentualnej sprzedaży ropy na przyszłą kampanię.

KRONIKA.

W sprawie handlu naftą. We wiedeńskiej Izbie giełdowej odbyła się dnia 12. marca b. r. pod przewodnictwem rady giełdowego dyr. E. Zillicha ankieta, mająca na celu rewizję praktykowanych w handlu naftą norm. Jak wspominaliśmy już poprzednio wzięli w ankiecie udział przedstawiciele rafinerji i firm naftowych. Po kilkugodzinnych obradach zdołano rewizję norm handlowych, które w nowej zmienionej formie w najbliższym czasie ogłoszone zostaną, doprowadzić do końca. Dotychczasowe normy handlowe datują się z czasów, gdy przemysł naftowy w Austrii znajdował się w początkowym stadium. Z tego względu istniały dla poszczególnych gatunków nafty, stosownie do ich proveniencji rozmaite postanowienia co do ciężaru gatunkowego, różnice te obecnie zniesiono i ustanowiono ciężar gatunkowy jednolity w wysokości 0.795 0.825. Pozatem zniesiono zwyczaj odliczania tary beczek w wysokości 20% i ustanowiono obliczanie wagi netto. Inne zmiany dotychczasowych norm nie posiadają większego znaczenia.

Dostawa produktów naftowych. Dyrekcja kolei państwowych w Krakowie zamierza w drodze ofert rozdać dostawę następujących produktów na czas od 1. lipca br. do końca czerwca 1908: 1) oleju mineralnego do smarowania lokomotyw 105.000 kg. 2) Oleju mineralnego do smarowania wagonów 88 000 kg. 3) nafty 434.000 kg. 4) benzyny 800 kg. 5) rozmaitych tłuszczów. Oferty wnosić należy najpóźniej do godz. 12 w południe dnia 30 kwietnia b. r. Bliższe szczegóły podają formularze ofertowe, które tak samo jak szczegółowe warunki dostawy można przegłądać, a względnie otrzymać (dla zamiejscowych za przesłaniem porta) u c. k. Dyrekcji kolei państw. w Krakowie (oddział mechaniczny).

Przedsiębiorstwo naftowe Tustanowice, Stowarz. zarej. z ogr. poręką w Berlinie zostało założone z kapitałem 25.000 marek. Na czele przedsiębiorstwa stoi p. Piotr Stein kupiec z Berlina. Spółnik firmy p. Edward August Brech we Włocławku nabył w Tustanowicach znaczniejsze tereny pod eksploatację na rzecz nowej Spółki.

W Sanockiem w miejscowości Rzepedź nabył tereny naftowe książę Aleksander Thurn und Taxis i zamierza wkrótce rozpocząć wiercenie.

W Niebyłowie natrafiono w szybie „Stefan“ w głębokości 852 m. na ropę. Wydajność wynosi 3—8 beczek ropy pompowanej dziennie.

Nafta austriacka w Niemczech. Obecnie ogłoszone już zostały rezultaty konkursów na dostawę nafty dla wszystkich prawie zarządów kolejowych w Niemczech i widocznym jest znaczny wzrost zapotrzebowania nafty austriackiej. Specjalnie zarządy kolei pruskich, które posiadają

największe zapotrzebowanie nafty wśród kolei niemieckich, podniosły znacznie dostawę nafty austr. na rok 1907/8, jak wykazuje poniższa tabelka (w c. m.).

Dyrekcya kolei	1906/7	1907/8
Berlin	26.500	27.650
Kolonia	38.000	43.650
Hanower	28.500	38.100
Katowice	15.600	18.800
razem	108.600	128.200

Wspomnieć również należy, iż koleje wirtemberskie, które w r. 1906 pociągnęły 4.300 c. m. nafty austriackiej, w r. 1907 całe swe zapotrzebowanie t. j. 7.000 c. m. pokryły naszą naftą. Prócz wspomnianych dyrekcyj należą do stałych odbiorców nafty austriackiej zarządy kolejowe w Saksonii, Alzacyi, Palatynacie, a u innych poczyniono już odpowiednie kroki. Jak wiadomo pociągają i inne instytucje publiczne, jak zarządy wojskowe, górnicze etc. naftę austriacką w znacznych ilościach i na r. 1907 zapewniono już cały szereg znaczniejszych dostaw.

Ropa z Fergany. Fachowa prasa rosyjska zajmuje się obecnie ropą dobywaną w Ferganie, z powodu jej zawartości parafiny. Dotychczas importuje się parafinę ze Szkocyi, mimo wysokiego cła, jakim produkt ten jest obłożony i popyt na nią stale wzrasta. Parafina produkowana z ropy fergańskiej z czasem znajdzie coraz szersze rozpowszechnienie i zdoła prawdopodobnie zdobyć sobie rynki poza granicami Rosyi.

Włosko - rumuńskie traktaty handlowe. W Rumunii uchwalila już Izba deputowanych i Senat nowy traktat handlowy z Włochami. Wedle nowego traktatu obniżonem zostanie cło wwozowe na ropę opalową, względnie odpadki z 80 lirów na 2 liry za tonę, wraz z kosztami statystyki w wysokości 1 lira. Dla odpadków unormowano następujące postanowienia: 1) zabarwienie czarne i pewna ciągliwość 2) c. g. 0.925 przy 15° C. 3) Do 310° C. powinno destylować nie więcej, jak 20 procent produktu na objętość, produkty te muszą przy 15° C. posiadać c. g. nie mniejszy, niż 0.885. 4) punkt zapalności musi leżeć między 100° - 150° C. (Mertens-Pensky). 5) zawartość składników gudrynowych, dających się usunąć zgęszczonym kwasem siarkowym (66° B) musi przekraczać 15%.

Anglo-Hungarian Industries Ltd. Pod powyższą firmą zawiązało się nowe Towarzystwo, mające na celu eksploataowanie terenów naftowych na Węgrzech. Kapitał zakładowy nowej firmy, której siedzibą jest Londyn wynosi 50.000 funtów szterlingów.

Urzędownie autoryzowany

znawca elektrotechnik

dla okręgów Urzędów górniczych w Drohobyczu, Jaśle, Stanisławowie.

— Zaprysiężony znawca sądowy —

Inż. Adam Łukaszewski

Przeprowadza:

rewizje urządzeń elektrycznych, — obejmuje stałą kontrolę urządzeń elektrycznych.

L W Ó W

ulica Pełczyńska l. 5 a.

BIURO

technicznej, prawnej i handlowej
porady. tudzież pośrednictwa
w sprawach górniczych

KAZIM. KOSTKIEWICZA

zaprysiężonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górniczych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalń i warzelnii soli, kopalń nafty i wosku ziemnego etc.

W SANOKU.

**TOWARZYSTWO
dla handlu, przemysłu i rolnictwa
we Lwowie**

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmanna w Komotau, c. k. fabryki lin drucianych w Przybramie, oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, Ossolińskich 15. * Filie Towarzystwa w Gorlicach, Borysławiu i Potoku.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

W. Sikorski & J. Seidenstein

w Krośnie

filie: w BORYSŁAWIU i ZAGÓRZU

Utrzymują stale na składzie:

KOTŁY i MASZYNY PAROWE, oraz
KOMPLETNE URZĄDZENIA i wszelkie
NARZĘDZIA do głębokich wierceń.

Jako specjalność polecają:

ŻURAWIE WIERTNICZE, POPUSZCZA-
DŁA najnowsz. systemów, WIELOKRAŹKI
z ulepszonym przyrządem do smarowania,
SZTANGI RATUNKOWE z końcami nie-
spawanymi (z jednego kawałka).

Pasy wiertnicze

„URSUS“

w najlepszej jakości i t. d. i t. d.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonemi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociagowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne**, **rury pompowe, stalowe rury mufowe**, obciągane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Gallo-way'a, fasony wszystkich gatunków, recypienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.